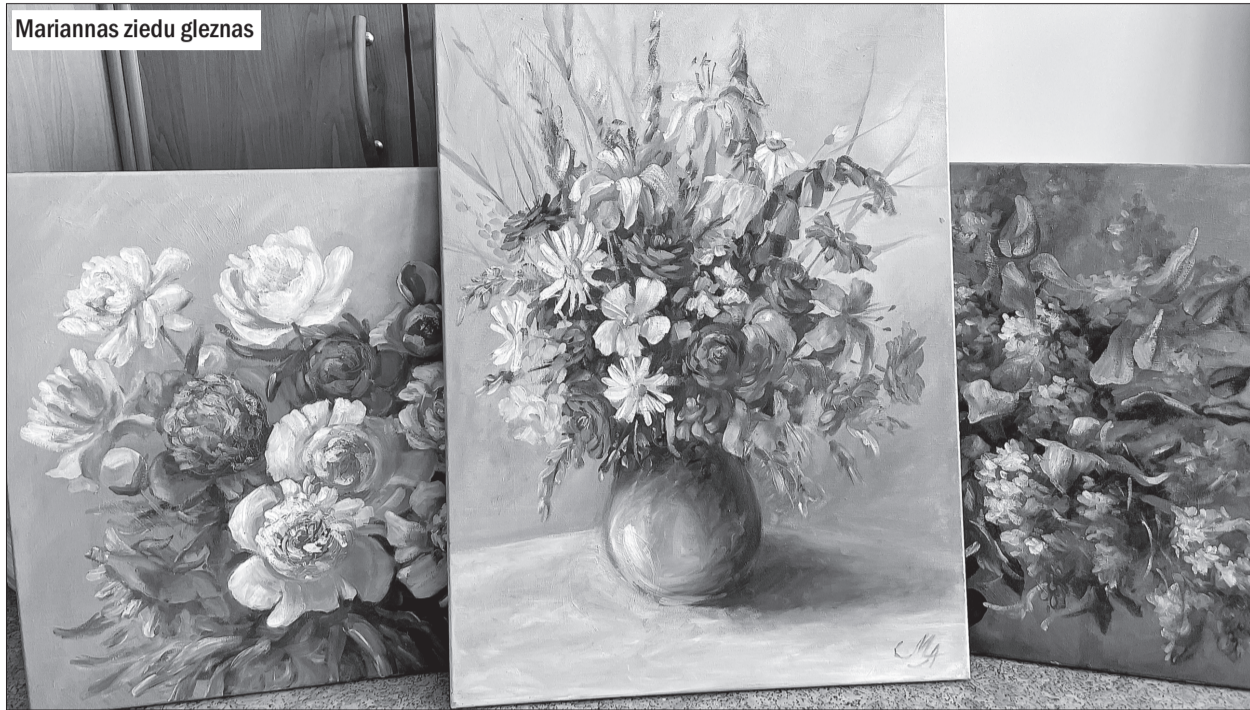

Mariannas Abrickas gleznās ziedi sāk smaržot...

Gunda Katrīna Vovere

Marianna Abricka ir saistīta ar mākslas pasauli visu savu mūžu – ne tikai nodarbojoties ar savu sirds lietu gleznošanu, bet arī strādājot par vizuālās mākslas skolotāju Preiļu 1. pamatskolā un vadot mākslas nodaļu Preiļu Mūzikas un mākslas skolā. Sarunas laikā Marianna atskārta, ka šis ir jubilejas gads kopš viņas pirmās izstādes, tāpēc jācer, ka būs mākslas darbiem ražīga vasara, lai cilvēkus varētu priecēt ar Mariannas jubilejas izstādi.

Gleznošanas sākums

«Vairāk jau visa mana dzīve ir skolai. Patiesībā mākslas skolu arī pati esmu dibinājusi un esmu mākslas nodaļas vadītāja kopš pašiem pirmsākumiem, šobrīd jau 21 gadu. Skola paņem visu manu laiku, jo es mācu mākslu arī Preiļu 1. pamatskolā un pirms trīs gadiem vēl arī Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijā strādāju. Tad nu gleznošanai, kas ir mana sirdslieta, paliek tikai vasaras. Visi pilsētas ciemiņi jau zina, ka Preiļu pilsētas svētkos augustā manu gleznu izstāde ir šeit pie Mūzikas un mākslas skolas, un tā droši vien cilvēki ir iepazinuši manus darbus. Jau vairākus gadus es pilsētas svētkos vadu darbnīcu, kurā tiek radīta glezna, tās tapšanā var iesaistīties ikviens. Nu jau ir radītas desmit šādas gleznas, un tās šobrīd ir apskatāmas Preiļu Mūzikas un mākslas skolas pirmajā stāvā. Tās ir ļoti krāšņas un, manuprāt, šis projekts ir ļoti izdevies. Tātad, kā sākas vasara, tā man sākas gleznošanas periods. Par savu darbnīcu izmantoju mākslas skolas telpas, jo gleznoju ar eļļas krāsām un mājas apstākļos tas nav tik vienkārši. Gleznoju es pārsvarā ziedus, lai gan šo gadu laikā jau ir gleznots tik daudz kas, ir bijuši arī dažādi pasūtījumi, cilvēki ir vēlējušies, piemēram, lai viņu lauku mājas iemūžina gleznā, vienu brīdi es pat trušus un govus gleznoju. Bet mans prieks ir ziedi... Jāatzīst, ka vairāk to daru sava prieka pēc un, pārdodot gleznu, galvenais ir segt materiālu izmaksas.

Mana pati pirmā izstāde bija 1985. gadā, un tā notika, tikai pateicoties maniem draugiem, kuri zināja, ka es gleznoju, bet es pati to nerādīju nevienam. Viņi vienkārši izsludināja, ka man būs izstāde, nolika mani fakta priekšā, un man bija cītīgi jāpastrādā, lai būtu, ko rādīt šajā izstādē. Tajā laikā es vēl ar akvarelkrāsām strādāju, gleznoju ainavas. Vispār gleznot ar akvareli ir ļoti izaicinoši, ja esi pamēģinājis eļļas krāsas, ir grūti atgriezties. Jāsaka liels paldies šiem draugiem, jo kopš šīs izstādes viss ir tā aizgājies, un katra vasara ir aizvadīta jaunu darbu radīšanā. Paskaitot sanāk jau četrdesmit gadi kopš šīs pirmās izstādes, tad jau šogad jātaisa jubilejas izstāde!

Kāpēc tieši ziedi? Es nezinu, man vienkārši pašai tie ļoti patīk. Man ļoti nepatīk istabas augi un ziedi puķu podos, man mājās ir tukšas palodzes, bet patīk grieztie ziedi, kurus nolikt vāzē uz galda. Es pat pati sev pārku tos, lai sevi iepriecinātu. Mājās pie sienas man ir tikai meitas ziedu gleznas. Manas laikam vēl tikai taps, jo liekas, ka tā labākā vēl tikai būs! Šobrīd

man visvairāk patīk gleznot pļavu un lauku ziedus, vienu brīdi man topā bija lilijas, bet nu gan vairs ne.

Es pati sevi nereklamēju kā mākslinieci, nemīlu braukt uz plenēriem, lai gan ir piedāvājumi. Man labāk patīk gleznot vienai pašai vai kopā ar meitu. Viena mana meita strādā Mākslu izglītības kompetences centrā «Daugavpils dizaina mākslas vidusskolā Saules skolā» (*turpmāk tekstā – «Saules skola»*), bet otra meita labi zīmē, bet neglezno. Vasarās viņas abas brauc pie manis, un tad es gleznoju kopā ar meitu, un tas ir tāds superīgs mirklis, kad mēs abas kopā to darām.

Es skatos ļoti daudz mākslas izstādes, bet nevaru nosaukt tikai vienu mākslinieku, kurš mani īpaši uzrunātu. Pirmsākumos mani iedvesmoja akvarelists Jānis Unda, kurš bija mans skolotājs. Viņš man teica, ka izskatās, ka es gleznošu ziedus, un ziedus gleznot var tikai retais, jo ir ļoti sarežģīti likt tiem izskatīties reālistiski.

Sākumā es iemūžināju savas gleznas un veidoju fotogalerijas sociālajā tīklā *draugiem.lv*, bet tagad gan to vairs nedaru. Es pat nezinu, kur manas gleznas ir izceļojušas, to ir tik daudz. Ja es varētu sākt tagad visu no sākuma, tad noteikti saskaitītu to, cik man gleznu ir tapis visu šo gadu laikā...

Manas pirmās īstās gleznas man vairāk asociējas ar pirmo «piespiedu» izstādi, kuru organizēja mani draugi. Šajā izstādē bija arī glezna ar saulrietu, kas man toreiz ļoti patika, bet, apskatot to vairākus gadus vēlāk, man vairs nebija sajūsmas par to. Ar laiku viss mainās, un es esmu ļoti kritiska pret saviem darbiem.»

Radošais process

«Sākot jaunu gleznu, es uzreiz zinu, kurus ziedus es vēlos gleznot. Es ļoti daudz fotografēju ziedus dabā, jo nevaru tos visus ieprogrammēt savā prātā un atmiņā. Tad es skatos šīs fotogrāfijas, iedvesmojos, radu sevī sajūtu un sāku gleznot, bet, kad sāku gleznot, tad gan vairs neskatos, citādi kā sanāk kā pārziņēšana. Gleznojot jau uzreiz ir jādomā, kāds būs fons, jāieglezno ziedi, jāiegūst tiem «dziļums», tad seko priekšplāns un tad ziedi sāk smaržot.

Īpaša iedvesma man nav nepieciešama, jo es vakarā, beidzot gleznošanu, jau nevaru sagaidīt nākamās dienas rītu, kad varēšu turpināt. Ir bijis pat tā, ka man vienlaikus ir iesāktas sešas gleznas. Katras gleznas fonam ir mazliet jānožūst, lai varētu turpināt strādāt, tad man sanāk iesākt

vairākas, un es vēlos tās visas ātrāk pabeigt. Gleznošanas process gan palīdz atpūsties, gan nogurdina, bet kārtīgi «izgleznojies» es guļu vislabāk. Vienas vasaras uzgleznoto gleznu rekords ir laikam 27, citu vasaru bija līdz pat 32, bet tās bija mazākas. Jūnijā un jūlijā es varu radoši izpausties, bet augustā jau jāsāk gatavoties skolai. Man nav zemesgabala, man nav dobes, ko ravēt, tāpēc mans «rožu dārzs» ir šeit – gleznojot. Ziemas sezonā es iegādājos audeklus, krāsas, katru gadu šīs lietas paliek arvien dārgākas.

Laika gaitā droši vien manā gleznošanas manierē ir šis tas mainījies. Krāsu gammas mainās, vienu brīdi vairāk izvēlos vēsos toņus, tad atkal siltos. Tas, kādas krāsas es izvēlos, lielā mērā ir atkarīgs arī no mana noskaņojuma. Noteikti mani otas triepieni kļuvuši brīvāki, reizēm izmantoju špakteļa lāpstiņu, tur vēl vairāk krāsu vajag, bet šādā veidā var iegūt pārsteigumus, jo nav iespējams prognozēt iznākumu.

Grūti pateikt, cik ilgu laiku aizņem vienas gleznas tapšana. Kā jau ar visiem darbiņiem – kāds šķiļas pats no sevis, bet ar citu sanāk pamocīties ilgāk. Bet trijās dienās glezna noteikti ir gatava.

Kad es šeit vasarā gleznoju, mani pirmie skatītāji ir apkopējas, kuras labprāt paskatās un novērtē, kuras gleznas labāk patīk, tad mani kaimiņi un draugi atnāk novērtēt manu vasaras ražu.

Savas gleznas es neturu, tās ir iespējams iegādāties. Vienreiz viens dakteris no Rīgas vēlējās iegādāties tādu palielu gleznu ar ceriņiem, un es paprasīju astoņdesmit eiro, bet viņš samaksāja vairāk un lika man saprast, ka es galīgi nesaprotu, cik tai gleznai vajadzētu maksāt. Viss jau ir atkarīgs no izmaksām, tā, cik daudz krāsas iztērēts. Tagad būs atkal cena jāceļ, kā jau visiem pakalpojumiem cenas aug, tā arī mani materiāli paliek dārgāki. Tāpēc ziema man ir laiks materiālu iegādei, pamazām izveidoju savus krājumus, lai vasarā varu strādāt.

Aizvadītājā vasarā pirmo reizi biju paņēmusi sev īstu atvaļinājumu un nevienu gleznu neuzgleznoju. Tas bija pirmais atvaļinājums kopš 1985. gada, kad atļāvu sev atpūsties. Man arī ne visai patīk šis karstais laiks, ļoti nogurstu no karstuma, un šovasar sola vēl karstāku. Es tomēr esmu pensijas vecumā un kaut kad jau ir jādod sev arī atpūta. Strādājot divās skolās, mans darba laiks nereti ir no deviņiem rītā

līdz deviņiem vakarā. Tad nu vienu vasaru vajadzēja vēltīt restartam. Manas meitas mani ļoti uzmana un rūpējas, lai es atpūšos – bijām aizceļojušas uz Turciju, maijā brauksim uz Vatikānu.

Lielu sapņu vai mērķu saistībā ar gleznošanu man nav. Gailīšos man ir mazs vasaras namiņš, un es domāju, pat tad, kad vairs nestrādāšu skolās, varbūt varēšu vismaz vasarās tur gleznot, šo nodarbi pamest man negribētos.»

Nākamā paaudze

«Vienu brīdi man bija arī pieaugušo grupa, kurai mācīju gleznot, viena sieviete pat septiņus gadus pie manis nāca. Bija vairākas skolotājas, kuras atklāja, ka gleznošanas process ļoti relaksē pēc saspringtā darba skolā.

Ļoti daudzi bērni pēc mūsu mākslas skolas absolvēšanas aiziet mācīties uz «Saules skolu» Daugavpilī. Šobrīd jau jaunieši sākuši diplomdarbus gatavot, mums – skolotājiem – ir kam nodot savas prasmes. Mēs savus audzēkņus daudz vedam uz šo skolu, jo tur ir ļoti jaukas nodaļas. Piemēram, kokapstrādes, kur viņi tiek ļoti apmācīti, un viņu arods ir ļoti pieprasīts. Ir arī datorgrafikas nodaļa, kurā ir mācījies puisis, kurš veidoja ūdeni godalgotajā filmā «Straume». Šajā skolā ir tiešām ļoti plašas iespējas.

Man ir izveidota grāmata, kurā es pie rakstu, kur aizgājuši tālāk mācīties mūsu audzēkņi, un vismaz viena trešdaļa pēc mākslas skolas turpinājuši mācīties šajā nozarē. Ir prieks un gandarījums, ka ir turpinātāji.

Jāatzīst, ka vispārīgākajās skolās vizuālā māksla ir atstāta novārtā un tai kļūvusi ļoti maza nozīme, nav ne valsts konkursa, ne olimpiāžu. Šobrīd bērnos netiek kultivēti radošums, un ir ļoti, ka kāds nokļūst mākslas skolā. Es uzskatu, ka tas ir tikpat nepieciešams, kā mācīties jebkuru citu priekšmetu. Ne jau visiem jāklūst par māksliniekiem, bet lai cilvēks vismaz iemācās skatīties, saprast un novērtēt mākslas darbu. Vizuālā māksla bērniem caur darbošanos ar rokām un pirkstiem trenē motoriku, tas ir tiešais ceļš uz smadzeņu. Radošās izpausmes attīsta vienu smadzeņu puslodi, visas pārējās zinātnes – otru. Lai tas cilvēks nebūtu šķiņš, viņam ir nepieciešama arī mūzika un māksla.»

«Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem». «Par projekta raksta «Mariannas Abrickas gleznās ziedi sāk smaržot...» saturu atbild SIA «Vietējā».

MAF
Mediju atbalsta fonds